

Betænkning

over

I. forslag til lov om afsætning af danske landbrugsvarer m. m.,

II. forslag til lov om en kornordning for høståret 1963-64 og

III. forslag til lov om en rapsordning.

(Afgivet af udvalget den 8. marts 1963).

Udvalget har holdt 6 møder om de 3 lovforslag og har herunder haft samråd med landbrugsministeren. Der er modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser fra De samvirkende danske Landboforeninger, Landbrugsrådet, Fællesudvalget for Landbrugets erhvervsøkonomiske Spørgsmål, Landbrugets erhvervsøkonomiske Fagforening, De samvirkende danske Husmandsforeninger, Centralforeningen af „Tolvmandsforeninger“ og større Landbrugere i Danmark, De samvirkende danske Frøavlereforeninger, Foreningen af Skov- og Landejendomsbesiddere i Danmark, Industrirådet, Handelens og Industriens Fælleseksportråd, Håndværksrådet og Margarine-Industriens Fællesudvalg.

Ad I. forslag til lov om afsætning af danske landbrugsprodukter m. m.

Med hensyn til det beløb af 80 mill. kr., der af rationaliseringsfondens midler skal fordeles efter ejendomsstørrelse, er det i udvalget præciseret

at landbrugsministeren efter nærmere aftale med landbrugets organisationer skal udelukke landbrugere, der har $\frac{2}{3}$ eller mere — dog mindst 7.000 kr. — af deres indtægt uden for landbruget,

at der ikke kan gives tilskud til personer, der efter 1. juli 1963 har overtaget brugen af en ejendom, til hvilken ejendomsretten efter samme dato ved frivillig overdragelse

er overgået til en ny ejer, der ikke er den hidtidige ejers ægtefælle eller beslægtet med den hidtidige ejer i op- og nedstigende linje.

Endvidere er det i udvalget præciseret, at bestemmelsen i lovforslagets § 4, hvorefter hjemmemarkedsprisen for flæsk, oksekød, kalvekød, fjerkrækød og æg skal holdes på det af monopoltilsynet senest forud for lovens ikrafttræden godkendte niveau, skal forstås således, at de priser, der skal kunne opnås, skal være gennemsnitspriserne i 1961-62 med tillæg af de 92 øre pr. kg (med eventuelle korrektioner), som er godkendt for den løbende 9 måneders periode, med korrektioner for omkostningsændringer.

Efter de i udvalget førte forhandlinger er der af landbrugsministeren stillet nedenstående ændringsforslag, hvorom bemærkes:

Ændringsforslag nr. 1 til § 2, der er tiltrådt af et *flertal* (udvalget undtagen det konservative folkepartis medlemmer) tilsigter at give et lidt større spillerum for etablering af centralsalg, end den nugældende formulering giver mulighed for. Dette vil særlig være af betydning for så vidt angår avlsdyreksporten.

Ændringsforslag nr. 6 til § 6, der er tiltrådt af samme *flertal*, tilsigter ikke nogen ændring i størrelsen af det beløb, der stilles til rådighed, eller i fremgangsmåden ved anvendelsen af midlerne. Efter ændringsforslaget skal Handelens og Industriens

Fælleseksportråd deltage i fondens administration.

Ændringsforslag nr. 7 til § 6 er tiltrådt af *udvalget*. Ændringsforslaget tilsigter at skabe mulighed for en mere smidig anvendelse af de beløb, der stilles til rådighed for mejerierationalisering.

Ændringsforslag nr. 9 til § 9 er ligeledes tiltrådt af *udvalget*. Ændringsforslaget giver mulighed for at anvende de midler, der efter § 6, stk. 2, stilles til rådighed i finansåret 1963-64, allerede fra finansårets begyndelse.

Herefter indstiller et *flertal* (socialdemokratiet og det radikale venstres medlemmer af *udvalget*) lovforslaget til *vedtagelse* med de af landbrugsministeren foreslåede ændringer.

Et *mindretal* (venstres medlemmer af *udvalget*) har under *udvalgsarbejdet* søgt at forbedre regeringens forslag. Det har imidlertid ikke været muligt at opnå principielle ændringer. *Mindretallet* ønsker derfor at *udtale*:

Den svigtende afsætning af landbrugets produkter til fællesmarkedet påfører landbruget betydelige tab. Landbruget kan ikke alene bære de byrder, erhvervet pålægges ved, at Danmark står uden for fællesmarkedet. Denne nedgang i landbrugets indkomster medfører tab, der vil forringe erhvervets valutaskabende betydning. Der må derfor stilles betydelig større midler til rådighed for at afbøde disse vanskeligheder. Ligeledes må der tages hensyn til den manglende indkomststigning i landbruget i sammenligning med andre befolkningsgrupper.

Venstre tager afstand fra den forringelse af *kornloven*, som nedsættelsen af basispriserne på foderkorn betyder. Venstre mener, at brødkornspriserne må forhøjes på baggrund af de omkostningsstigninger, der har fundet sted siden forhøjelsen af brødkornsprisen i 1959. Venstre fremhæver, at det i den øjeblikkelige alvorlige situation for landbruget er nødvendigt at forbedre likviditeten hos de enkelte landbrugsproducenter.

Venstre ønsker yderligere afvikling af landbrugets ejendomsskatter for at lette omkostningerne og afvikle denne særbyrde på landbrugsproduktionsapparat.

Endelig ønsker venstre at fremhæve, at

der på længere sigt bør gennemføres ændringer i lovgivningen, så der bliver mulighed for en strukturændring i dansk landbrug, der giver baggrund for et af statsmidler uafhængigt erhverv.

Venstre har ikke haft mulighed for — inden lovforslagernes anden behandling — at få gennemarbejdet disse mange dybtgående problemer. Venstre vil derfor overveje enten at stille selvstændige forslag eller at fremsætte ændringsforslag mellem anden og tredje behandling af regeringens lovforslag.

Venstre kan tiltræde de af ministeren stillede ændringsforslag og vil i øvrigt motivere sin stilling ved anden behandling.

Et *andet mindretal* (det konservative folkepartis medlemmer af *udvalget*) kan ikke medvirke til de tre lovforslags gennemførelse i den foreliggende skikkelse.

Mindretallet har ikke kunnet opnå tilslutning til sit ønske om, at mere kortsigtede foranstaltninger med henblik på at tilvejebringe rimeligere økonomiske vilkår for landbruget i dets øjeblikkelige situation bliver sammenkoblet med en langsigtet politik, som kan skabe grundlag for så produktive landbrugsbedrifter som muligt. Regeringen har ikke villet imødekomme *mindretallets* forslag om en jordlovgivning, der fjerner landbrugsforpligtelsen for de mindste brug, sætter den frie sammenlægningsgrænse væsentligt højere end i dag og åbner adgang for samdrift af mere end to ejendomme, når det drejer sig om mindre og middelstore brug. Regeringen har også afvist en drøftelse af forslagernes beløbsramme, og det har heller ikke været muligt at få ændret fordelingen af midlerne, således at disse i højere grad stilles til rådighed for eksportfremmende foranstaltninger. *Mindretallet* finder ikke, at landbruget ved de foreslåede foranstaltninger har fået en sådan placering i regeringens såkaldte „helheds-løsning“, at der herved for dette erhverv er skabt en rimelig balance i forhold til andre befolkningsgrupper.

Det konservative folkeparti er principielt modstander af centralsalg og har kun undtagelsesvis kunnet acceptere denne salgsform over for lande med centralkøb. Man kan derfor ikke medvirke til det af *flertallet* stillede ændringsforslag nr. 1 til § 2 i lov-

forslaget om *afsætning af danske landbrugsvarer*, hvorefter der gives landbrugsministeren en stærkt udvidet bemyndigelse, således at centralsalg generelt nu kan foregå til alle lande, blot ministeren skønner, at dette vil være nødvendigt. Ændringsforslaget indebærer, at man kan udelukke mange muligheder for nyt initiativ til gavn for afsætningen af danske landbrugsvarer, idet der herefter næppe vil være mange private eksportører, som vil søge at oparbejde nye markeder. Mindretallet kan heller ikke medvirke til det af flertallet stillede ændringsforslag til lovforslagets § 6, stk. 2, næstsidste punktum, idet der herved åbnes mulighed for anvendelse af midlerne på diskriminerende måde. Man ønsker derfor at opretholde landbrugsministerens oprindelige forslag, hvorefter fondens midler ikke må anvendes på en sådan måde, at de kan skade andre erhvervsdrivende, der sælger landbrugsprodukter. Mindretallet kan derimod udtale sin tilfredshed med, at det har fået imødekommet sit ønske om, at handelen og industrien bliver repræsenteret i fondens administration.

Med hensyn til lovforslaget om en *kornordning* ønsker mindretallet at udtale sin beklagelse over den forringelse af den bestående kornordning, som hermed finder sted. Mindretallet har ønsket en væsentlig forhøjelse af brødkornspriserne på grundlag af de omkostningsstigninger, der er indtruffet, siden prisen sidst blev fastsat i 1959, og en tilsvarende forhøjelse af basispriserne på foderkorn.

Ligeledes har mindretallet i udvalget søgt at opnå ændringer i *rapsordningen*, således at producenternes vilkår forbedres.

Et *tredje mindretal* (socialistisk folkepartis medlem af udvalget) kan ikke støtte lovforslaget i den foreliggende form.

Mindretallet finder fortsat, at den i § 4 fastlagte hjemmemarkedsordning er urimelig og uhensigtsmæssig og bør udgå af loven. Hvad de i § 6 indeholdte foranstaltninger angår, kan der gives tilslutning til oprettelse af en dispositionsfond som anført og til bevilling af de foreslåede beløb til mejerirationalisering. De i 1. og 4. stk. nævnte direkte og kontante støtteordninger bør derimod ikke gennemføres. De for udvalget oplyste udsving i de enkelte land-

brugs forrentningsprocenter viser, at støtten i betydeligt omfang vil tilfalde brugere, der enten ikke har kontantstøtte behov, eller hvis landbrug er i så dårlig drift, at en kontantstøtte må betragtes som en dårlig investering. Dertil kommer, at de kriterier, hvorefter støtten uddeles, vil virke mod hensigten ved at bevare mindre ydedygtige besætninger og ved at tilskynde til et forøget forbrug af valutakrævende gødningsstoffer. Mindretallet anerkender fuldt ud, at et meget stort antal landbrug har støtte behov, men vil ved nedenfor anførte af mindretallet stillede *ændringsforslag nr. 2-5 og 8* medvirke til, at støtten ydes, hvor den vil gøre virkning, og hvor der er trang. Dette opnås formentlig bedst ved den af mindretallet foreslåede låneordning. Mindretallets støtte til lovens gennemførelse er betinget af, at lovforslaget væsentlig ændres på linje med de her fremsatte ændringsforslag.

Ad II. forslag til lov om en kornordning for høståret 1963-64.

Udvalget har med landbrugsministeren drøftet spørgsmålet om foranstaltninger imod tapiokamel og maniokmel, der må anses for skadeligt for flæskkvaliteten, og mod indførsel af byg af ringe kvalitet. Udvalget finder det hensigtsmæssigt, at disse spørgsmål gøres til genstand for fortsat undersøgelse og overvejelse.

Der er af landbrugsministeren stillet nedenstående ændringsforslag til § 11 om forhøjelse af basisprisen for skummetmælkspulver fra 137 kr. til 145 kr. pr. 100 kg. Ændringsforslaget er tiltrådt af *udvalget*. Grunden til den foreslåede forhøjelse af basisprisen er, at det gældende afgiftssystem ikke med sikkerhed kan bringe importprisen op på det i loven fastsatte beløb. Afgiften fastsættes som for korn på grundlag af en konstateret cif-pris og svares af alle partier, der indklarerer i den periode, hvori afgiften er gældende, uanset at de pågældende partier kan være indkøbt på et tidligere tidspunkt til en lavere cif-pris. De danske Mejeriforeningers Fællesorganisation har under henvisning til, at der til stadighed har kunnet handles importeret skummetmælkspulver her i landet til en lavere pris end forudsat, ønsket basisprisen forhøjet til 145 kr.

Herefter indstiller et *flertal* (socialdemokratiets og det radikale venstres medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med den foreslåede ændring.

Et *mindretal* (venstres medlemmer af udvalget) henviser til sine under I. anførte bemærkninger.

Et *andet mindretal* (det konservative folkepartis medlemmer af udvalget) henviser ligeledes til det under I. anførte og kan ikke medvirke til lovforslagets gennemførelse.

Et *tredje mindretal* (socialistisk folkepartis medlem af udvalget) kan ikke støtte lovforslaget i den form, det foreligger i, og ønsker ej heller at fremsætte ændringsforslag. Lovforslaget er i hovedsagen en støtteordning for det større landbrug. Kornordningens udligningsbestemmelser vil vel i nogen grad afbøde de uheldige virkninger af denne lov, der også er forbedret ved lagertillæggets afskaffelse. Men loven er dog stadig til næsten ene fordel for det korn-sælgende landbrug og vil medvirke til en mindre hensigtsmæssig udnyttelse af agerjorden og fortsat dyrkning af mindreværdige jorder. Forslaget fremmer ikke en hensigtsmæssig strukturomlægning i landbruget.

Ad III. forslag til lov om en rapsordning.

Et *flertal* (socialdemokratiets og det radikale venstres medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *mindretal* (venstres medlemmer af udvalget) henviser til sine under I. anførte bemærkninger.

Et *andet mindretal* (det konservative folkepartis medlemmer af udvalget) henviser ligeledes til det under I. anførte og kan ikke medvirke til lovforslagets gennemførelse.

Et *tredje mindretal* (socialistisk folkepartis medlem af udvalget) kan ikke støtte lovforslaget i den foreliggende form og ønsker ej heller at stille ændringsforslag. Også dette lovforslag er i hovedsagen en støtte-

ordning for det større landbrug, og det er i særlig grad urimeligt i sit sigte, idet denne støtteordning helt og fuldt betales af de forbrugere, der anvender margarine, altså i høj grad af mindrebemidlede befolkningslag. Heller ikke dette forslag fremmer en hensigtsmæssig strukturomlægning i landbruget.

Ændringsforslag

til

I. forslag til lov om afsætning af danske landbrugsvarer m. m.

Af *landbrugsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget undtagen H. C. Toft, Ninn Hansen og Niels Ravn):

Til § 2.

1) I 11. linje udgår ordet „undtagelsesvis“.

Af et *mindretal* (Morten Lange):

Til § 4.

2) Paragraffen udgår.

Til § 5.

3) „§§ 2 og 4“ ændres til: „§ 2“.

Til § 6.

4) I stk. 1 ændres „150 mill. kr.“ til: „200 mill. kr.“.

5) I samme stykke udgår sidste punktum og erstattes med følgende:

„Denne fonds midler anvendes til udlån til rationaliseringsformål. Lånene er rentefri for de nuværende ejere, men tinglyses som hæftelse på ejendommen og forrentes ved ejerskifte med 4. pct. p. a., medmindre landbrugsministeriet meddeler ny rentefritagelse. Af fondens midler kan også ydes lån til fællesmekanisering og andre foranstaltninger fælles for flere landbrugere. De nærmere betingelser for opnåelse af lån fastsættes af landbrugsministeren efter indstilling af Landbrugsrådet, De samvirkende danske Landboforeninger og De samvirkende danske Husmandsforeninger.“

Af *landbrugsministeren*, tiltrådt af *flertallet* under nr. 1.

6) Stk. 2 affattes således:

„Stk. 2. Til en dispositionsfond kan ministeren i hvert af finansårene 1963-64 og 1964-65 udbetale et beløb på 100 mill. kr. I fonden indgår endvidere de beløb, der ved udløbet af lov nr. 195 af 16. juni 1961 om afsætning af danske landbrugsvarer m. m. måtte være ubrugt af de i nævnte lovs § 4, stk. 2, omhandlede 150 mill. kr. Beløb, der ikke kommer til anvendelse i finansåret 1963-64, overføres til det følgende finansår. Fondens midler anvendes til iværksættelse af foranstaltninger til fremme af afsætningen af danske landbrugsprodukter. Administrationen af fonden forestås af Landbrugsrådet, De samvirkende danske Landboforeninger, De samvirkende danske Husmandsforeninger samt Handelens og Industriens Fællesseksporthåd, men dispositionerne skal ske efter retningslinjer, der er godkendt af ministeren. Det påhviler fondens ledelse at påse, at fondens midler anvendes på den for hele landbruget eller en enkelt branche mest fordelagtige måde, og den enkelte foranstaltning kan ikke hindres af enkeltvirksomheders særinteresser. Regnskab over dispositionsfondens revideres af 3. revisionsdepartement.“

Af *landbrugsministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

7) Stk. 3 affattes således:

„Stk. 3. Ministeren kan endvidere af statskassen i finansårene 1963-64 og 1964-65

overføre et beløb på i alt 20 mill. kr. til en fond, hvis midler inden udgangen af finansåret 1969-70 kan anvendes til gennemførelse af mejerirationalisering efter indstilling fra De danske Mejeriforeningers Fællesorganisation.“

Af et *mindretal* (Morten Lange):

8) Stk. 4 udgår.

Af *landbrugsministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Til § 9.

9) Paragraffens første punktum erstattes af følgende:

„Denne lov, der ikke gælder for Færøerne og Grønland, træder i kraft den 1. juli 1963 med undtagelse af § 6, stk. 2, der træder i kraft den 1. april 1963. Loven har gyldighed til udgangen af juni 1965.“

II. forslag til lov om en kornordning for høståret 1963-64.

Af *landbrugsministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Til § 11.

I stk. 1, sidste linje, ændres „137 kr.“ til: „145 kr.“

Carl Petersen.	K. B. Andersen.	Hjortnæs.	Chr. Rasmussen.	Hans Rasmussen.
Teichert.	Chr. Thomsen, formand.	Kirkegaard.	Jens P. Jensen, næstformand.	Jens Chr. Christensen.
Anders Andersen.	Niels Eriksen.	H. C. Toft.	Ninn-Hansen.	
	Niels Ravn.	Morten Lange.		

Per Federspiel var bortrejst ved betænkningens afgivelse.